

replici

BĂTUTUL CÂMPIILOR CU ZBURDĂLNICIE

Suntem deprinși cu micile gafe ale unei domnișoare care bate cu dezinvoltură câmpii într-un hebdomad. Iată însă că neobosita consoră își continuă zburdălniciile campestre într-o anchetă a revistei „Teatrul Național” din Iași. Reyista pune o întrebare în legătură cu publicațiile teatrale care apar la noi. Persoana cu pricina, având o periculoasă încredere în părerile proprii și privind cu lăcomie prin ușa lăsată cam vraște a criticii de teatru, își dă și ea cu presupusul. Darea cu presupusul e scuzabilă, nu însă și darea în petec.

Citat: „**Din păcate, critica de-a dreptul ucigătoare care o aduc în atenția virtuallor dumneavoastră cititori, nu țintește direct în publicațiile de teatru existente (nu luăm în considerare paginuțele care apar lici-colo prin diverse cotidiene și se intitulează pompos, pagini de cultură teatrală) ci în fondul cheștiunii: lipsa sufocantă și sinucigașă a banilor. Dacă această condiție ar fi fost îndeplinită, atunci puteam să strigăm la publicațiile consacrate cum sunt Teatrul azi și Semnal Teatral care apar destul de rar, nerespectând nici o logică de timp, simțire, informare etc. Și prin ritmul lor de apariție, ușor anarhic, oferta de informații își pierde din actualitate, vitalitate și chiar sens**”. Să încercăm traducerea în limba română a frazelor de mai sus (fără a mai ține seama de punctuația exotică a limbii din care traducem). La ce se referă „din păcate”? La țintirea „în fondul cheștiunii”? Asta și-ar dori orice țintaș. Sintagma „critica de-a dreptul ucigătoare” vizează fără echivoc ținta, adică „lipsa banilor”. E cel puțin ciudat să critici ucigător... lipsa banilor. Cu atât mai mult cu cât în original este o „critică care” autoarea o aduce, și nu o critică pe care ar aduce-o. Această critică ucigătoare nu e „adusă în atenția” cititorilor, ci în atenția „virtuallor cititori”. Spre nenorocul ei, critica a nimerit în atenția cititorilor de fapt, și nu virtuali... Unde țintește critica ucigașă? În „lipsa sufocantă și sinucigașă a banilor”. Sufocantă, da, dar de unde până unde „sinucigașă”? Cine se sinucide? Lipsa?

Să mergem mai departe cu încercarea de traducere a citatului. După ce a țintit în fondul cheștiunii („lipsa sufocantă și sinucigașă a banilor”), autoarea prinde aripi: „**Dacă această condiție ar fi fost îndeplinită...**” (care condiție? a lipsei banilor?), puteam „să strigăm la publicațiile consacrate”. Cum reacționează „publicațiile consacrate” când se strigă la ele? Se sperie? Se amuză? Dacă e să ne luăm după ceea ce le strigă autoarea de proză critică fără să știe, și una, și alta. **Teatrul azi și Semnal teatral** apar „destul de rar”. Adică lunar sau bimestrial – spre deosebire de publicația în paginile căreia se răsfață săptămânal autoarea în cheștiune și care apare destul de des, ba chiar, dacă ținem seama de contribuțiile ei copioase, prea des. Ce se întâmplă cu publicațiile care apar destul de rar? Ele nu respectă „nici o logică de timp, simțire,

informare etc.” După opinia celei ce a emis această aristotelică aserțiune, o publicație care apare „destul de rar” nu respectă nici o logică de timp. Dacă singura „logică de timp” (încă neomologată de alți logicieni!) e cea săptămânală, așa o fi. Dar ce treabă are apariția „destul de rară” cu „logica de simțire” (altă propunere de meditație pentru logicieni) și cu „logica de informare” (vezi paranteza precedentă)? Nu poți avea „logică de simțire” sau „logică de informare” decât o dată pe săptămână? Frecvența, domnișoară, nu justifică eroarea de informație, după cum hărnicia nu scuză mediocritatea.

Ce mai aflăm? Că, din cauza ritmului de apariție „ușor anarhic” al revistelor menționate, „**oferta de informații își poate pierde din actualitate, vitalitate și chiar sens**”. Din exprimarea ușor anarhică a gazetăriei rezultă că, deși pare a fi luat cunoștință de specificul revistelor la care se referă, ea crede în continuare că are a face cu niște foi de informații gen „teatrul din... pregătește o premieră cu...” sau „marele actor X ne-a declarat că...”. Învățată să scrie notițe pline de actualitate, vitalitate și sens, în care sensul trebuie uneori îndelung căutat, autoarea e obsedată de lipsuri sinucigașe și pierderi de sens, crezând că este datoră ei să le vadă peste tot (cu o singură excepție!) și să le aducă la rampă. Dacă nu s-ar simți atât de încărcată de răspundere pentru soarta „publicațiilor consacrate” nu s-ar fi repezit, în răspunsul la întrebarea imediat următoare, să declare cu avânt: „**Tinerii critici (...) trebuie să înlăture orice prejudecată, sfială sau supușenie (...) și să atace**”. Ar fi de completat lozincă de mai sus în felul următor: **trebuie să înlăture orice prejudecată, sfială sau supușenie... în fața logicii, gramaticii, culturii și chiar a sensului și să atace**.

În 1989 am cucerit – printre altele – și **libertatea cuvântului**, libertate de care uzăm și abuzăm. N-a venit, oare, timpul să cucerim și **responsabilitatea cuvântului**?

■ Teatrul azi

P.S. Întrucât unei alte participante la anchetă i se pare că revista noastră „**nu promovează suficient tinerii critici**”, ne simțim obligați să-i răspundem că revista noastră îi promovează **suficient** pe tinerii critici. Exemple de „promovare”: Sebastian Vlad Popa (premiul UNITER pentru critică, 1994), Marina Constantinescu, Anca Platcu, Mihai Claudiu Cristea, Adina Bardaș, Iulian Băicuș, Aziza Bodea, Tamara Susoi, Cipriana Petre, Stracula Attila, Andreea Cotorceanu, Ramona Mitrică, Olivia Șireanu, Corina Constantinescu, Marinela Țepuș, Mădălina Tulinescu, Anca Maria Rusu, Clara Mărgineanu, Sabin Popescu. Dacă totuși nu e suficient, suntem gata să-i promovăm și pe alții. Cu condiția să vrea și ei.